

Van tolereren naar respecteren

De leerlingen praten vaak over, maar zelden mét homoseksuelen. Ze noemen elkaar homo, imiteren homo's en kwetsen zo vaak onbewust mensen met andere gevoelens. Een workshop over homoseksualiteit, tijdens de diversiteitsweek op het Clusius College in Hoorn, verkleinde de kloof tussen feiten en vooroordelen.

TEKST EN FOTOGRAFIE: GERRIT STRUIJBS

Een homofiele leraar, een lesbische zus of een teamgenoot met een andere geaardheid. De teksten op posters in de gangen van de school dwingen leerlingen na te denken over hun houding tegenover homoseksuelen. Zonder enige vorm van bijval of afkeuring sjokken

pers. "Ik anticipeer op zon", licht hij toe. De jongeren ploffen neer, wrijven de laatste slaapresten uit hun ogen, bestuderen hun nagels, staren in het niets of wisselen enkele regionale nieuwtjes uit. Het walsachtige ritme van het Westfries dialect versterkt de indruk van een relaxte en afwachtende groep. Mompelend beantwoorden ze de groet van Silvain Benistant, die met een collega namens het COC Kennemerland deze workshop verzorgt. Zijn afgetrainde postuur, sportieve kleding en vlotte tred duiden op dynamiek. Zijn ambities voor deze morgen versterken dit gevoel: "Ik hoop dat leerlingen homoseksualiteit straks niet alleen tolereren, maar ook accepteren en respecteren." Hij trapt af met enkele feiten over homoseksualiteit. Zo legt hij uit dat homoseksualiteit geen aangemeten gedrag is, maar een genetische eigenschap. De klas luistert, knikt en beaamt. De leerlingen manifesteren zich al als tolerante burgers met oog en begrip voor anderen. Vanmorgen geen spoor van spot, bekrompenheid of discriminatie, hun gedrag ademt de sfeer uit van limonade met mierzoete cake. Schijn bedriegt, met enkele gerichte vragen trekt Benistant de vooroordelen boven water. Zo vinden leerlingen dat homoseksuelen provoceren tijdens de Gay Parade. Benistant pareert hun kritiek met feiten: "Exhibitionistisch gedrag beperkt zich tot een van de veertig boten." De leerlingen knikken begrijpend, maar het is de vraag of zijn antwoord de motor van hun

'Commandant van een marineschip, parachutist én homoseksueel'

de jongeren deze morgen echter naar hun lokaal. Vanmorgen nemen ze deel aan een workshop homoseksualiteit als onderdeel van de Diversiteitsweek (kader) voor de eerstejaars mbo-leerlingen van het Clusius College in Hoorn. Het programma richt zich op een aantal opleidingseisen voor het onderdeel Leren, Loopbaan en Burgerschap (LLB). Deze passen bij de doelstellingen van Kies Kleur in Groen.

Tolerantie

Alleen Wesley en Vincent brengen variatie in de in jeans, donkere sportieve jassen en onopvallende shirts gestoken jongeren. Wesley viste deze morgen een petje en een fleurige outfit uit zijn garderobe, Vincent koos ondanks de nachtvorst voor een korte broek en badslip-

Yosha van der Steen:
'Diversiteitsweek vergroot respect voor homoseksualiteit'

Wesley (l) wisselt zijn mening uit met Benistant

Coc-vrijwilliger confronteert leerlingen met feiten

afweermecanisme tot stilstand brengt. De gefluisterde boodschap van Wesley aan een medeleerling zegt veel: "Dit hebben we op onze vorige school ook al een keer moeten aanhoren." Maar ze blijven beleefd. Platvloers venijn komt slechts sporadisch naar boven door een enkele in het algemeen geuite verwijzing naar lichamelijke intimiteit.

Acceptatie

De Rambo-cultuur doorbreekt de patstelling. De onverschilligheid valt weg voor interesse als Benistant iets over zijn ervaringen als commandant van een marineschip, parachutist en als deelnemer van een vredesoperatie vertelt. Aanvankelijk concentreren de vragen zich op legermaterieel. Met zijn militaire verleden als ijsbreker, stuurt Benistant de discussie weer naar zijn homoseksualiteit. De leerlingen erkennen dat zijn uiterlijk niet past bij hun beeld van homoseksuelen. Benistant merkt vervolgens op dat een op de vijftien Nederlanders ook niet overkomt als homoseksueel, maar wel een voorkeur heeft voor een partner van hetzelfde geslacht. Deze opmerking verandert een vrijblijvend praatje in een scherpe confrontatie. Enkelen schuiven ongemakkelijk over hun stoel, schrapen hun keel of draaien met hun ogen. Wesley haalt een kettingje met de naam van zijn vriendin onder zijn T-shirt vandaan. "Ik niet, kijk maar, ik heb een vriendin", roept hij uit. >

Diversiteitsweek

Relaties bepalen de hoofdmoot van het programma van de Diversiteitsweek bij het Clusius College in Hoorn. Deze week moet de acceptatie en het respect voor mensen met een afwijkend leefpatroon vergroten. Namens het COC Kennemerland organiseerde Yosha van der Steen het programma waarvan respect, relaties en vriendschap de hoofdmoot vormden. Aan het einde van deze week blikt zij voldaan terug. Van der Steen: "We zijn meer dan tevreden." Haar tevredenheid meet zij numeriek af aan de bereidwilligheid van een leerling zich actief in te zetten. Ook kwam een leerling uit voor zijn homoseksuele gevoelens. Bovenal verschilde de sfeer bij het slotprogramma sterk met die van het startschot aan het begin van de week. Zo waren de leerlingen sterk onder de indruk van het levensverhaal van een lesbische vrouw in een rolstoel, de communicatie in gebarentaal van een dove homoseksuele man en het levensverhaal van een moslima met hoofddoek. Volgens van der Steen kwam het positieve gevoel van de leerlingen het beste tot uiting tijdens de afsluitende workshop zumba-dansen. "Een leerling die afgaand op zijn dansbewegingen uitsluitend de polonaise loopt, danste samen met de instructrice voor een groep van tweehonderd leerlingen. Dat tekent de sfeer en saamhorigheid."

Vincent:
'Iedereen is hier welkom'

Respect

Benistant informeert vervolgens of ze op hun school homoseksuelen kennen en haalt hiermee de spanning weer uit de lucht. Wat lacherig noemen de leerlingen enkele namen die voor dit predicaat in aanmerking zouden kunnen komen. Op de vraag of de leerlingen homoseksuelen als klasgenoten zouden accepteren, klinkt een mompelende bevestiging. Vincent drukt zich daarbij het duidelijkst uit: "In mijn ogen is iedereen hier welkom. Dat je een andere kleur hebt of homo bent, maakt niet uit. Iedereen heeft wel een eigenaardigheid. Ik loop hier in de kou met een korte broek en op m'n slippers." Hij geeft toe dat leerlingen elkaar regelmatig als homo aanspreken, maar ontkent kwetsende bedoelingen. Vincent vindt het belangrijk dat iedereen zich werkelijk thuis

Cherry Blossom

Cherry Blossom is getekend door **Abir**. Abir is zeventien en zit in de eerste klas van het MBO Mediacollege in Amsterdam. Na schooltijd helpt ze in de bakkerij van haar ouders. Later wil ze striptekenaar worden. Ze tekent Cherry Blossom al vier jaar. Voor het Kies Kleur in Groen Magazine ontdekt Cherry de werelden van het groene onderwijs. Abir geeft daar met haar tekeningen haar eigen invulling aan.

voelt op zijn school en wil ook helpen. Hij belooft buitenschoolse instanties te ondersteunen om het respect voor andere leefwijzen te vergroten. Benistant stelt aan het einde van de workshop dat homo's en hetero's elkaar vandaag echt hebben ontmoet. Op de route van tolereren naar respecteren is een col van de eerste categorie genomen. Hij hoopt echter op meer: "Totdat ik mijn geaardheid naar buiten bracht, beheersten pijn, angst en onzekerheid over mijn gevoelens een deel van mijn leven. Het zou mooi zijn wanneer deze workshops jongeren met dezelfde voorkeur motiveren hun geaardheid te uiten." ■

Plattelandscultuur

In de groene sector is homoseksualiteit moeilijker bespreekbaar dan in veel andere branches. Agrarische regio's zijn vaak dunbevolkt en religieus ingesteld. De bewoners denken negatiever over homoseksualiteit dan elders. AOC-leerlingen en agrarische werknemers komen daarom minder gemakkelijk uit voor hun homoseksualiteit. Adjunct-directeur Anke van Kruijssen van het Clusius College herkent deze houding. Ze ziet dat veel van haar leerlingen hun afkeer van homoseksuelen met een gemoedelijke uitstraling maskeren: "Onze leerlingen zijn vriendelijk, direct, nuchter, betrouwbaar en ijverig, maar verafschuwen afwijkend gedrag en schikken zich naar de gevoelsarme normen van de jongerencultuur op het platteland." Die tolereert overmatig alcoholgebruik en verdovende middelen, maar biedt amper ruimte voor minder gangbare relatievormen. Achter hun gemoedelijke masker schuilt soms veel pijn, angst en verdriet. Van Kruijssen: "Het aantal zelfmoorden onder jongeren ligt in deze regio beduidend hoger dan elders. Mogelijk bestaat er samenhang met de gesloten plattelandscultuur of onderdrukte homoseksuele gevoelens."

column

kaka-iiigee

Esther is programmamanager van Kies Kleur in Groen en woont in Wageningen. Ze is pleegmoeder van Eyüphan.

Tegen meiden

Zaterdagochtend, nog geen negen uur, met drie hele stille jongens in de auto. Het ritje gaat van Amsterdam-West naar Amsterdam-Zuid. De hele week hebben ze elkaar al buzzers gestuurd over MSN met de onheilstijding: het zijn meiden! Ze zijn echt niet zomaar bang. Uit ervaring weten ze precies wat er gebeurt als ze tegen meisjes voetballen. Ze verliezen de wedstrijd in minuut één. De meiden zijn een kop groter, er is een overmaat aan bloot been en onluikende borsten waardoor onze jongens niet weten waar ze moeten kijken, maar het ergste toch is wel het idee dat ze van meisjes zouden kunnen gaan verliezen. 'Van meisjes hè', zegt mijn pleegzoon. Wat dan vaak ook prompt gebeurt.

'Ah joh', zeg ik tegen hem, 'het zijn gewoon voetballers, en toevallig zijn het meiden.' Het helpt niet veel, zijn donkere ogen spreken boekdelen. De meiden hebben namen als Sterre, Evy en Sharon en ze kijken onvervaard naar onze spelers, met namen als Mohamed, Tarik en Osama. Het is duidelijk aan wie ze de winst op voorhand toebedelen. Ze zijn bloedfanatiek en sporen elkaar aan met bakken positieve opmerkingen. Als een van onze spelers hard valt, trekt er een lach over het gezicht van de meiden. Onze jongens sjokken op het veld. 'Eej, die meisjes spelen ruw', moppert mijn zoon als hij langs me loopt. 'Welkom in de rest van je leven', denk ik. Toch zie ik direct al in het begin van de wedstrijd iets wat ik nog niet eerder heb gezien. Hoppa, daar zet mijn zoon zomaar alweer zo'n mooi blond meisje weg. Ik zie hem zijn rug rechte. Jaha, ze zijn sterker geworden, de jongens. De meesten zijn nu veertien en raken wat breder geschouderd. Ze zijn eigenlijk ook niet echt kleiner meer, als ik het eens goed bekijk.

Ze scoren als eerste. Het jongensteam richt zich langzaam op. Op alle fronten blijken ze inmiddels een voorsprong te hebben. Ze zijn sneller, sterker in individuele duels, hebben meer schotkracht. Ik zie alsnog ongeloof op hun gezichten als ze er zomaar nog twee inschieten. De Vera Keur langs de zijlijn blijft onvermoeibaar aanmoedigen en aanwijzigen geven. Het helpt niks, de meiden verliezen met 6-1.

Als de scheidsrechter affluit, overvalt me een euforisch gevoel. Ik verwacht dat Prem het veld op komt wandelen om te zeggen: 'En zo is het dus ook met jullie op school, jullie kunnen veel meer dan je denkt!' Ik zie in gedachten Malcolm X op een groot scherm, die zijn vuist opheft. Daarna verschijnt Mandela, hij richt zich op van zijn ziekbed en zegt: 'Now I can finally die'. En dan vuurwerk. Maar dat gebeurt allemaal niet. Op deze grauwe zaterdagmorgen in Amsterdam, geven de jongens uit West de meiden uit Zuid een achteloze hand, alsof ze nog nooit eerder ook maar een seconde van hun gedachten aan hen hebben gewijd. Alleen de opletende toeschouwer ziet, dat er een heel ander jongensteam het veld afloopt. Van jongens die nooit meer zullen verliezen van meisjes. Met voetballen dan.

Esther Wouters